

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ต.ค. 2554	20	7191	5

ร้อยเรื่อง เมืองล้านนา ปีที่ ๑๓

เที่ยววัดเก่า เมืองน่าน

น่าน

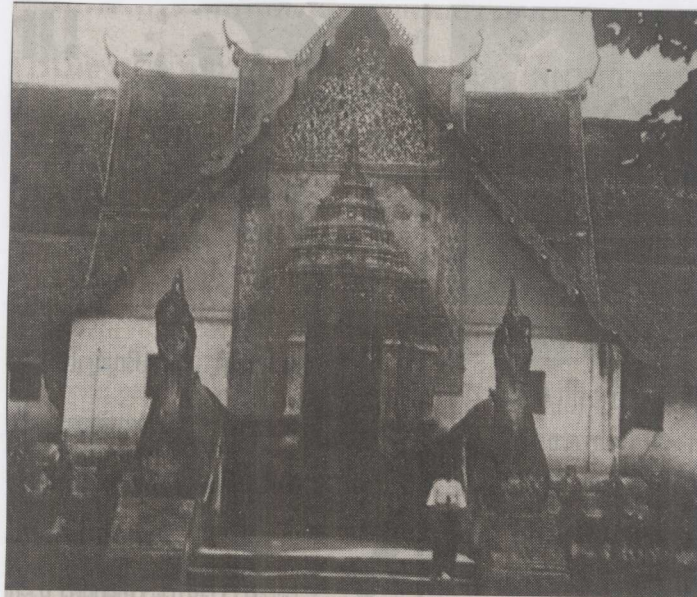
เมืองเล็กแต่ไม่เล็กดินแดนแห่งล้านนาตะวันออก ซึ่งมีความเก่าแก่รุ่นเดียวกับสุโขทัย มีเจ้าผู้ครองนครสืบต่อกันมารวมทั้งสิ้น 59 พระองค์ เมืองน่านมีชื่อเดิมว่า “นันทบุรีศรีนครน่าน” หรือ “วรรณคร” สร้างขึ้นโดยพญางูคำในราวพุทธศตวรรษที่ 18 บริเวณที่ราบในเขตตำบลศิลาเพชร อำเภอปัวในปัจจุบัน

ประวัติศาสตร์ของการสร้างเมืองน่านกล่าวว่า ในปี พ.ศ.1902 สมัยพญาการเมืองได้รับพระบรมสารีริกธาตุมาจากกรุงสุโขทัย ทรงเลือกดอยภูเพียงแช่แห้งเป็นที่ประดิษฐานพระบรมธาตุพร้อมกับย้ายเมืองมาสร้างใหม่ที่บริเวณเชิงดอย ต่อมาในราวปี พ.ศ.1911 แม่น่านได้เปลี่ยนทิศทางพญาผากองราชบุตรพญาการเมืองจึงได้ย้ายเมืองอีกครั้งโดยมาตั้งที่บริเวณบ้านห้วยไคร้ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำน่านในปัจจุบัน

เมืองน่านแม้จะเป็นเมืองเล็กก็จริง แต่ก็มีรักษาตัวอยู่ได้ตลอดสมัยสุโขทัยจนกระทั่งสมัยกรุงศรีอยุธยา ทางอาณาจักรล้านนาไทยมีกษัตริย์ที่ทรงอานุภาพพระองค์หนึ่ง คือ พระเจ้า

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ส.ค. 2554	20	7191	5

ติโลกราช กษัตริย์พระองค์นี้มีพระประสงค์ที่จะแผ่อาณาเขตลงมาทางใต้ จึงได้กรีธาทัพมาตีเมืองน่าน เจ้าอินต๊ะแก่นท้าว ซึ่งครองเมืองน่านอยู่ในเวลานั้นไม่สามารถต่อต้านกองทัพพระเจ้าติโลกราชได้ จึงทิ้งเมืองและพาครอบครัวอพยพมาอยู่ที่เมืองเซียง เมื่อพระเจ้าติโลกราชตีเมืองน่านได้นั้น ระยะเวลาเมืองน่านมีฐานะเป็นเมืองประเทศราชของอาณาจักรล้านนา แต่หลังจากที่พระยาผาแสง เจ้าผู้ครองนครน่าน ราชวงศ์ภูคองศ์สุดท้ายถึงแก่พิราลัย ฐานะของเมืองน่านกลายเป็นหัวเมืองในราชอาณาจักรของอาณาจักรล้านนา พระมหากษัตริย์ผู้ครองนครเชียงใหม่ได้จัดส่งเจ้าเมืองที่อยู่ในเขตการปกครองของพระองค์มัลเปลี่ยนกันมาปกครองเมืองน่าน นับแต่หมื่นสร้อยเชียงของ เมื่อปี พ.ศ.2005 เป็นต้นมาจนถึงสมัยพระยาพลเทพฤาชัยในปี พ.ศ.2079 พงศาวดารกล่าวว่า ทรงสร้างวัดหลวงกลางเวียง-วัดช้างค้ำ

ความมหัศจรรย์ของเมืองน่านก็คือวัฒนธรรมของได้อู้อพยพเข้ามาจากสิบสองปันนาเมื่อกว่า 200 ปีก่อนจนวัฒนธรรมของได้อู้อพยพได้กลายเป็นจุดเด่นของจังหวัดน่านที่นักท่องเที่ยวหลายคนรู้จักกันเป็นอย่างดี

ซึ่งปรากฏร่องรอยทางประวัติศาสตร์ให้ได้พบเห็นตามวัดวาอารามต่างๆ ที่มีอยู่ในเมืองน่าน นอกจากนั้นยังมีภาพจิตรกรรมฝาผนังระดับมัสดกเตอร์พีทของวัดหนองบัว อำเภอท่าวังผากับวัดภูมินทร์ ฝีมือช่างสกุลได้อู้อพยพที่มีอายุมากกว่า 150 ปี ว่ากันว่าภาพเขียนจิตรกรรมของจังหวัดน่านสวยสดงดงามมากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศหาที่ใดเสมือน

หากใครที่มาเยือนน่านแล้วไม่ได้ไป

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ส.ค. 2554	20	7191	5

นมัสการวัดในเมืองน่านก็ยังนับว่าไม่ถึงเมืองน่าน วัดสำคัญที่ไม่พูดถึงไม่ได้ก็คือ วัดพระธาตุแช่แห้ง ปุชนิยมสถานสำคัญที่สุดมีอายุกว่า 600 ปี พญากาเมืองโปรดให้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.1891 เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่ได้มาจากสุโขทัย องค์พระบรมธาตุแช่แห้งบุด้วยทองเหลืองปิดด้วยทองคำเปลวหมดทั้งองค์ เป็นพระธาตุราศีของคนเกิดปีเถาะ นอกจากนั้นมีวัดสำคัญอีกวัดหนึ่งตั้งอยู่กลางเมืองน่านคือ วัดพระธาตุช้างค้ำวรวิหาร พญาเชงเป็นผู้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.1949 รูปแบบของพระธาตุช้างค้ำเป็นเจดีย์ซึ่งเป็นรูปช้างปูนปั้นเพียงครึ่งตัวประดับอยู่โดยรอบ เป็นศิลปะสมัยสุโขทัย นอกจากนี้ยังมีพระพุทธรูปปางลีลาคือ พระพุทธรูปนันทบุรีศรีศากยมุนีมีส่วนผสมของทองคำถึง 65% สูง 145 เซนติเมตร สร้างขึ้นในปี พ.ศ.1969 โดยเจ้าจ้าวพารผาสุม เจ้าผู้ครองนครน่านองค์ที่ 14

ตรงข้ามกับวัดช้างค้ำ เป็นวัดภูมินทร์ สร้างขึ้นโดยเจ้าเจตบุตรพรหมมินทร์ ความโดดเด่นของวัดนี้ไม่เหมือนกับวัดอื่นคือเป็นพระอุโบสถและวิหารในตัว รูปทรงอาคารแบบจตุรมุขมีนาคสะดุ้ง 2 ตัว เกินพระอุโบสถไว้

□□□ แม้หลายคนจะพูดถึงเมือง
น่านไม่ใช่ในฐานะของเมืองผ่านทาง แต่เป็น
เสมือนเมืองที่มีลักษณะเป็นไส้ตั้งที่ยื่นออกไป
ซึ่งหากใครที่จะเดินทางมาเยือนเมืองนี้ก็ต้อง
มีความตั้งใจมา จนมีคำพูดเล่นๆ จากผู้
อาวุโสหลายท่านในเมืองน่านว่า “ถ้าเมื่อน่าน
จะเป็นเมืองไส้ตั้งที่ยื่นออกไป แต่ไส้ตั้งนี้จะ
เป็นถุงเงินที่ได้จากนักท่องเที่ยวในยามเดิน
ทางมาเยือนเมืองน่านแห่งนี้” □□□

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2554/ 00163

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ส.ค. 2554	20	7191	5

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ส.ค. 2554	20	7191	5

ในวิหารหลวงซึ่งสร้างเป็นแบบจัตุรมุขมีพระประธานจิตรทิศคือพระพุทธรูป
ปิดทองปางมารวิชัย 4 องค์หันพระปฤษฎางค์ชนกัน นับเป็นลักษณะเด่นที่
ไม่มีที่ใดในล้านนาเหมือน ภายในวิหารหลวงวัดภูมินทร์ มีภาพจิตรกรรม
ฝาผนังสกุลช่างล้านนาที่หาชมได้ยาก ซึ่งเขียนเรื่องคัถกumarชาดกและเนมิ
ราชชาดก ซึ่งทั้งหมดอยู่ในปัญจชาดก รจนาขึ้นโดยพระเถระชาวล้านนา
และแพร่หลายทั่วไปในหมู่ชาวพุทธ

นอกจากนี้ยังมีวัดสำคัญของชาวไตลื้อ วัดหนึ่งซึ่งสร้างขึ้นในยุค
สมัยเดียวกับวัดภูมินทร์คือวัดหนองบัว ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ของหมู่บ้านภายใน
วิหารมีภาพจิตรกรรมฝาผนังเช่นเดียวกับวัดภูมินทร์ สันนิษฐานว่าเป็นฝีมือ
ช่างสมัยเดียวกัน หมู่บ้านหนองบัวเป็นหมู่บ้านของชาวไตลื้อ นอกจากจะ
ประกอบอาชีพทำนาแล้ว ยามว่างชาวบ้านยังทอผ้าซึ่งเป็นเอกลักษณ์
ประจำของชาวไตลื้อก็คือ ผ้าทอลายน้ำไหลได้อย่างสวยงามอีกด้วย

เมื่อมาเยือนเมืองน่าน ลองแวะเข้าไปเที่ยววัดสำคัญของน่าน นอก
จากจะได้ชมความสวยงามของศิลปะไตลื้อแล้วยังได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์อัน
เก่าแก่ของเมืองน่านแห่งนี้ด้วย

แม้หลายคนจะพูดถึงเมืองน่านไม่ใช่ในฐานะของเมืองผ่านทาง
แต่เป็นเสมือนเมืองที่มีลักษณะเป็นไส้ติ่งที่ยื่นออกไป ซึ่งหากใครที่จะเดินทาง
มาเยือนเมืองนี้ก็ต้องมีความตั้งใจมา จนมีคำพูดเล่นๆ จากผู้อาวุโสหลาย
ท่านในเมืองน่านว่า “ถ้าเมื่อน่านจะเป็นเมืองไส้ติ่งที่ยื่นออกไป แต่ไส้ติ่งนี้จะ
เป็นถุงเงินที่ได้จากนักท่องเที่ยวในยามเดินทางมาเยือนเมืองน่านแห่งนี้”

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th